

Х. Николови още въ първитѣ редове на революционнитѣ списъци. „Слѣдъ мѣсець *Х. Никола* се върналъ въ Сливенъ самъ-саминъ: двамата му соколи отлетѣли далечъ, въ Мореза, и отъ тамъ въ Критъ, да се биятъ „за вѣра“.¹⁾

За подвизитѣ на тия двама сливенци прѣзъ революционното движение на гърцитѣ по това врѣме, ние нѣмаме подробности. За тѣхъ обаче можемъ да сждимъ отъ хайдушката жилка на родителитѣ имъ и отъ битието на брата имъ *Х. Димитра*. Знае се, че *Христаки* и *Х. Петъръ* сж били въ „Мора“ около тринадесетъ години. По разказитѣ на сестра имъ, *Христаки* заминава за „Мора“ поради това, че е билъ гоненъ отъ турцитѣ заради нѣкакви сторени „бели“. Вѣроятнитѣ донесения, че тѣ сж участвували въ Критското възстание сж ги въздържали да се върнатъ въ Сливенъ.²⁾ Старата имъ майка, която се рѣшава сама-самичка да иде чакъ въ „Мора“ и да ги намѣри, е била въ разгара на своитѣ изпитни. Мжжътъ ѝ, заедно съ малкитѣ си синове *Тодоръ* и *Георги*, сж били все още въ затвора. По-голѣмитѣ ѝ чада *Х. Кръстю* и *Х. Янаки* наскоро умрѣли „отъ турска неволя“, а най-видниятъ отъ тѣхъ — *Х. Димитъръ*, още отъ 1859 г. излиза отъ бащиното си огнище за винаги, — да се готви за Бузлуджа. . .

Баба Хаджийка на пжтъ за „Мора“ минава прѣзъ Галиполи и слѣдъ дълги лутания въ Критъ и останалитѣ острови на архипелага намира диритѣ на немирнитѣ си синове чакъ въ Пирей и Атина. Отъ тамъ, слѣдъ като изпросва амнистирването имъ чрѣзъ респективнитѣ консули, тя се връща въ края на 1867 г. заедно съ тѣхъ въ Сливенъ. *Христаки* и *Х. Петъръ* скоро се залавятъ на работа и се задомяватъ, за да станатъ мирни и вѣрни поданници на султана. Но хайдушко сърдце не трае, и *Христаки* скоро слѣдъ завръщането си излиза отъ Сливенъ съ по-малкия си братъ *Тодоръ*, за да идатъ при *Х. Димитъръ* въ Влашко, който тъкмо прѣзъ това врѣме се готвѣлъ да мине Дунава съ четата си. Обаче, по съвѣтитѣ на *Х. Димитра*, *Христаки* трѣбвало да се върне при домашнитѣ си въ Сливенъ, а *Тодоръ* да влѣзе въ четата като нейнъ касиеръ-секретаръ, въ качеството на си на каквѣто той пада заедно съ *Х. Димитъръ* въ 1868 г.³⁾

¹⁾ Страшимировъ за „Кръстю Асѣновъ“, стр. 9.

²⁾ Портретътъ на *Х. Петъръ*, като Критски възстанникъ, съ фустанела и и моралийски фесъ, е помѣстенъ въ Страшимировата скица за битието на *Х. Петровия* синъ *Кръстю Асѣновъ*.

³⁾ *Христаки* х. *Николовъ* умира прѣзъ освобождението. Билъ е жененъ въ Сливенъ за *Цана Петрова* — днесъ живуща въ София при сына си *Димитъръ Асѣновъ* и тритѣ си дъщери.

Х. Петъръ х. *Николовъ* умира малко слѣдъ освобождението и само нѣколко седмици прѣди стария си баща. Женилъ се въ Сли-